

**RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE**

**Brussel, 26 augustus 2010 (02.09)
(OR. en)**

12936/10

LIMITE

**UEM 262
ECOFIN 481**

INGEKOMEN DOCUMENT

---

van: de heer Jordi AYET PUIGARNAU, directeur, namens de secretaris-
generaal van de Europese Commissie

ingekomen: 20 augustus 2010

aan: de heer Pierre de BOISSIEU, secretaris-generaal van de Raad van de
Europese Unie

Betreft: Mededeling van de Commissie aan de Raad
Gevolgd dat gegeven is aan het Besluit van de Raad van 10 mei 2010
gericht tot Griekenland met het oog op de versterking en verdieping van
het begrotingstoezicht en tot aanmaning van Griekenland om maat-
regelen te treffen om het tekort te verminderen in de mate die nodig
wordt geacht om de buitensporigtekortsituatie te verhelpen

Hierbij gaat voor de delegaties Commissiedocument COM(2010) 439 definitief

Bijlage: COM(2010) 439 definitief

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 19.8.2010
COM(2010) 439 definitief

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD

Gevolg dat gegeven is aan het Besluit van de Raad van 10 mei 2010 gericht tot Griekenland met het oog op de versterking en verdieping van het begrotingstoezicht en tot aanmaning van Griekenland om maatregelen te treffen om het tekort te verminderen in de mate die nodig wordt geacht om de buitensporigtekortsituatie te verhelpen

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD

Gevolg dat gegeven is aan het Besluit van de Raad van 10 mei 2010 gericht tot Griekenland met het oog op de versterking en verdieping van het begrotingstoezicht en tot aanmaning van Griekenland om maatregelen te treffen om het tekort te verminderen in de mate die nodig wordt geacht om de buitensporigtekortsituatie te verhelpen

1. INLEIDING

In deze mededeling worden de maatregelen beoordeeld die Griekenland eind juni 2010 met het oog op Besluit 2010/320/EU van de Raad van 10 mei 2010¹ heeft getroffen. Bij deze beoordeling wordt uitgegaan van het verslag dat Griekenland op 6 augustus 2010 heeft ingediend bij de Raad en de Commissie². In het Griekse verslag wordt niet alleen ingegaan op de begrotingsmaatregelen om de overheidstekortquote in 2010 terug te dringen, maar ook op de ingrijpende structurele hervormingen die de Griekse regering thans doorvoert³.

2. BESLUIT VAN DE RAAD VAN 10 MEI 2010

Op 10 mei 2010 heeft de Raad (Ecofin) op basis van artikel 126, lid 9, en artikel 136 VWEU Besluit 2010/320/EU gericht tot Griekenland met het oog op de versterking en verdieping van het begrotingstoezicht en tot aanmaning van Griekenland om maatregelen te treffen om het tekort te verminderen in de mate die nodig wordt geacht om de buitensporigtekortsituatie te verhelpen⁴ vastgesteld.

Krachtens dit besluit moet Griekenland uiterlijk eind juni 2010, eind september 2010, eind december 2010 en eind maart 2011 een reeks maatregelen treffen. Deze maatregelen moeten ertoe leiden dat de overheidstekorten niet meer bedragen dan:

- 18,508 miljard euro (8,0% van het bbp, op basis van de nominale bbp-prognose van mei) in 2010;
- 17,065 miljard euro (7,6% van het bbp) in 2011;
- 14,916 miljard euro (6,5% van het bbp) in 2012;

---

¹ PB L 145 van 11.6.2010, blz. 6.

² *The Economic Adjustment Programme for Greece – Report submitted in accordance with Council Decision – July 2010*. De Griekse regering heeft het verslag op 6 augustus 2010 ingediend. Het bevat ook een door de centrale bank van Griekenland geleverde bijlage over het toezicht op het bankwezen.

³ De voorliggende mededeling en een begeleidend verslag van de diensten van de Commissie dat in samenwerking met de ECB is opgesteld (*The Economic Adjustment Programme for Greece – First Review*, augustus) vormen tevens een bijdrage in de evaluatie van de vraag in hoever het memorandum van overeenstemming van mei over de specifieke economische beleidsvoorwaarden in acht is genomen, zulks in het kader van de kredietfaciliteitovereenkomst tussen Griekenland en de eurolidstaten.

⁴ Voor een overzicht van de voorgaande stappen in de tenuitvoerlegging van de buitensporigtekortprocedure en het stabiliteits- en groeiact in Griekenland wordt verwezen naar de beoordeling van de Commissie van het Griekse stabiliteitsprogramma van januari 2010 (SEC(2010) 94 definitief van 3 februari 2010).

- 11,399 miljard euro (4,9% van het bbp) in 2013;
- 6,385 miljard euro (2,6% van het bbp) in 2014⁵.

3. MAATREGELEN DIE GRIEKENLAND TOT EIND JUNI 2010 HEEFT GETROFFEN OM GEVOLG TE GEVEN AAN HET BESLUIT VAN DE RAAD

In de loop van 2010 heeft Griekenland vier pakketten begrotingsmaatregelen vastgesteld:

- in januari in het kader van stabiliteitsprogramma;
- in februari kort voor de beoordeling van het stabiliteitsprogramma door de Commissie;
- in maart naar aanleiding van het besluit van de Raad van 16 februari 2010 op basis van artikel 126, lid 9⁶;
- in mei naar aanleiding van het besluit van de Raad van 10 mei 2010 en om te voldoen aan de conditionaliteitscriteria in het memorandum voor het economische en financiële beleid (MEFP) en het memorandum van overeenstemming over de specifieke economische beleidsvoorwaarden (MoU)⁷.

In deze mededeling wordt ingegaan op de maatregelen die vanaf mei 2010 zijn genomen⁸.

Op 6 mei 2010 is in Griekenland wet 3845/2010 op de beleidsmaatregelen in verband met de conditionaliteitscriteria van het financieringspakket van het eurogebied/IMF aangenomen. De structurele en begrotingsmaatregelen in de wet zijn voor het overgrote deel met onmiddellijke ingang in werking getreden. Om de ontvangsten op te voeren, zijn onder meer de btw-tarieven en de accijnzen op benzine, tabak en alcohol verhoogd en is een belasting op reclame ingevoerd. Aan de uitgavenzijde zijn de lonen bij de overheid verder verlaagd en is gekort op de pensioenen die de socialezekerheidsfondsen uitkeren aan gepensioneerden in de publieke en particuliere sector.

De Griekse maatregelen van 6 mei 2010 ontlasten de begroting van 2010 met naar schatting 2,5% van het bbp. Ze vallen uiteen in permanente inkomstenverhogende maatregelen (½% van het bbp of 1,25 miljard euro) en permanente uitgavenverminderingen (1,9% van het bbp of 4,55 miljard euro). Bovendien hebben ze een tekortverlagend overloopeffect van 1,1% van het bbp op de begroting van 2011.

---

⁵ Het in het besluit vastgelegde aanpassingstraject vereist dat de jaarlijkse verandering in de geconsolideerde bruto overheidsschuld niet groter is dan 34,058 miljard euro (met een totale schuldquote van 133,2%) in 2010, 17,365 miljard euro (met een totale schuldquote van 145,2%) in 2011, 15,016 miljard euro (met een totale schuldquote van 148,8%) in 2012, 11,599 miljard euro (met een totale schuldquote van 149,6%) in 2013 en 7,885 miljard euro (met een totale schuldquote van 148,4%) in 2014.

⁶ PB L 83 van 30.3.2010, blz. 13.

⁷ Deze memoranda zijn overeengekomen in het kader van het besluit van de eurolidstaten om Griekenland financiële bijstand te verlenen, zulks in combinatie met een stand-byregeling met het IMF.

⁸ Voor een beoordeling van de maatregelen van januari, februari en maart wordt verwezen naar de mededeling van de Commissie van 9 maart 2010 (COM(2010) 91 definitief).

De vier Griekse begrotingspakketten komen bovenop de oorspronkelijke begroting van 2010 die de regering in oktober 2009 heeft ingediend en die het Griekse parlement eind december 2009 heeft goedgekeurd. Ze zijn samen goed voor circa 8% van het bbp (exclusief de tekortverlagende overloopeffecten voor 2011). Naar verwachting zal het overheidstekort daardoor teruglopen van 13,6% van het bbp in 2009 naar 8% in 2010⁹.

Bijlage I bevat een overzicht van de concrete maatregelen die krachtens het besluit van de Raad van 10 mei 2010 uiterlijk eind juni 2010 moeten zijn genomen. Bijlage II bevat een beschrijving van de maatregelen die krachtens het besluit van de Raad uiterlijk in september 2010 moeten zijn doorgevoerd¹⁰.

3. UITVOERING VAN DE BEGROTING TOT EIND JUNI 2010

In de eerste helft van 2010 heeft de begroting van de centrale overheid zich in gunstige zin ontwikkeld en is het tekort sneller teruggelopen dan verwacht¹¹. Wel moet rekening worden gehouden met een aantal risico's. Deze worden hieronder besproken.

Volgens de kasgegevens van het GAO (General Accounting Office) die de periode tot en met juni bestrijken, is het kastekort van de centrale overheid in vergelijking met dezelfde periode van 2009 met circa 46% teruggelopen. Het streefcijfer voor de daling van dit tekort is 40% op jaarbasis (zie tabel 1). Dat het tekort sterker daalt dan gepland, houdt voornamelijk verband met meevallers bij de uitgaven, die voldoende tegenwicht bieden tegen de ontwikkeling van de ontvangsten, die minder dynamisch is geweest dan verwacht.

De totale uitstroom van kasmiddelen bij de centrale overheid is in vergelijking met de eerste helft van 2009 met 16,9% teruggedrongen (het officiële streefcijfer voor de terugdringing van de uitgaven over het gehele jaar is 5,3%). De primaire uitgaven zijn 5,6 miljard euro lager uitgevallen dan in mei 2010 was gepland, dit voornamelijk als gevolg van kortingen op de primaire uitgaven (waaronder de lonen in de overheidssector), maar ook van kortingen op de kapitaaluitgaven. Daarbij zij evenwel aangetekend dat een aantal besparingen op de uitgaven waartoe in mei is besloten (bijvoorbeeld de verlaging van de kerstbonussen voor ambtenaren en gepensioneerden) nog niet volledig is verwerkt in de beschikbare gegevens. Vanwege het bijzondere tijdschema voor de rentebetalingen dit jaar blijven de rente-uitgaven (op kasbasis) achter bij de begrotingsdoelstellingen. In de komende maanden zou deze situatie zich moeten normaliseren.

---

⁹ Daarbij moet worden aangetekend dat Eurostat de door Griekenland gemelde gegevens over het overheidstekort en de overheidsschuld van 2009 nog niet heeft gevalideerd. Op 22 april 2010 heeft Eurostat meegedeeld dat na afronding van het onderzoek dat momenteel samen met de Griekse statistische diensten wordt uitgevoerd (met name onderzoek naar de sectorale indeling van een aantal overheidsbedrijven, naar de boekhoudkundige verantwoording van niet op marktprijzen gebaseerde swaps en naar de noodzaak van gedetailleerdere en nauwkeurigere gegevens over de ontvangsten en uitgaven in de socialezekerheidssector) mogelijk een opwaartse bijstelling van de overheidstekortquote over 2009 met 0,3 à 0,5% van het bbp en van de schuld met 5 à 7% van het bbp volgt. Zie Eurostat News Release nr. 55/2010.

¹⁰ Het verslag van Griekenland van 6 augustus 2010 bevat een uitvoeriger overzicht van de getroffen maatregelen.

¹¹ Zoals uit het gedetailleerdere begeleidend verslag blijkt, is voldaan aan de diverse budgettaire prestatiecriteria die in het kader van de leningsovereenkomst (eurogebied) en de stand-byregeling (IMF) zijn vastgesteld.

De totale kasontvangsten zijn in de eerste helft van het jaar met 5,9% gestegen terwijl voor het gehele jaar wordt gerekend op 15,6%. Er mag echter worden verwacht dat de ontvangsten in de tweede helft van het jaar zullen aantrekken, wanneer het effect van de verhoging van de btw en de accijnzen pas echt merkbaar wordt. Met name de meest recente btw-verhoging, die op 1 juli 2010 is ingegaan, is nog niet verwerkt in de beschikbare gegevens. Zelfs als daar wel rekening mee wordt gehouden, dan nog zullen de belastingontvangsten waarschijnlijk achterblijven bij de prognoses van mei 2010 op basis van het economische aanpassingsprogramma dat aan de financiering van het eurogebied en het IMF ten grondslag ligt. De tegenvallende ontwikkeling van de ontvangsten is niet geheel verenigbaar met een nominale bbp-groei die hoger uitvalt vanwege een hoger dan verwachte inflatie¹² en een voor de belastingontvangsten betrekkelijk gunstige groeisamenstelling. Dit kan erop wijzen dat een aantal maatregelen om belastingen efficiënter te innen, belastingontduiking tegen te gaan en de belastingdienst te verbeteren nog geen tastbaar resultaat heeft opgeleverd en aanscherping behoeft.

Tabel 1: Uitvoering van de begroting van de centrale overheid

	2009	2010		2009	2010	
<i>Op kasbasis (miljoen euro)</i>	Jan. - juni	Jan. - juni	<i>Verandering in %</i>	Resultaat	Officiële ramingen	<i>Verandering in %</i>
Totaal ontvangsten	22 831	24 180	5,9%	50 509	58 382	15,6%
Ontvangsten vóór restituties	24 639	26 062	5,8%	53 420	60 224	12,7%
Terugbetaling van belastingen	2 450	2 266	-7,5%	4 952	5 100	3,0%
Kapitaalinkomsten	642	384	-40,2%	2 041	3 258	59,6%
Totaal uitgaven	40 697	33 824	-16,9%	81 390	77 073	-5,3%
Primaire uitgaven	27 945	24 398	-12,7%	57 975	54 611	-5,8%
Rente	6 612	5 731	-13,3%	12 325	13 017	5,6%
Kapitaaluitgaven	6 140	3 695	-39,8%	9 588	9 200	-4,0%
Overig	0	0		1 502	245	-83,7%
Saldo	-17 866	-9 644	-46,0%	-30 881	-18 691	-39,5%

Bron: General Accounting Office – Griekenland

Het (beschikbare) kassaldo van de gehele overheid (d.w.z. de centrale overheid, de decentrale overheid en de socialezekerheidsfondsen, inclusief de staatsziekenhuizen) ligt tot dusver min of meer op schema omdat de doelstellingen bij de centrale overheid tot nog toe zijn overtroffen. Volgens de van de monetaire statistieken afgeleide gegevens van de centrale bank van Griekenland over de eerste helft van het jaar is er i) bij de decentrale overheid sprake van een overschot van 183 miljoen euro (iets minder dan verwacht) en ii) bij de socialezekerheidsfondsen sprake van een tekort van 239 miljoen euro in plaats van een overschot.

Er zijn geen harde gegevens op basis van perioden korter dan een jaar voorhanden voor de vertaling van het (beschikbare) overheidskassaldo naar het ESR in real time. Daarbij zou rekening moeten worden gehouden met tekortverhogende aanpassingen, zoals de nog te

¹² In juli 2010 bedroeg de HICP-inflatie 5,5% op jaarbasis.

betalen overheidsuitgaven, het beroep op garanties en het tekort van niet op de begroting opgevoerde fondsen, en met een reeks tekortverlagende aanpassingen, zoals vertragingen bij de belastinginning en nog te ontvangen betalingen uit de EU-begroting voor structuurfondsen. Verwacht wordt dat de aanpassing per saldo een tekortverhoging oplevert van zo'n 1,3 miljard euro.

4. BEOORDELING VAN DE RISICO'S VOOR HET TEKORTDOEL VAN 2010

Hoewel de consolidatie van de begroting in de eerste helft van 2010 op schema lijkt te liggen, bestaat er nog een aantal knelpunten dat bij de uitvoering van de begroting in de komende maanden aandacht verdient.

Het gaat met name om het volgende:

- ontvangsten van de centrale overheid: ondanks de grotere inspanningen om de belastingdiscipline te verbeteren en belastingontduiking tegen te gaan, zijn de belastingontvangsten in de eerste helft van het jaar achtergebleven bij de verwachtingen. Naar verwachting zullen de belastingontvangsten in de tweede helft van het jaar aantrekken omdat al wettelijk vastgestelde, ontvangstenverhogende maatregelen, zoals de btw-verhoging per 1 juli, onverkort zijn doorgevoerd. Met het verdiepen van de recessie in de tweede helft van het jaar zouden de ontvangsten van de centrale overheid op jaarbasis evenwel, ondanks het verwachte herstel, lager kunnen uitvallen dan de projecties van mei 2010¹³;
- verplichtingen en betalingsachterstanden: het kassaldo van de overheid, dat zich in de afgelopen maanden gunstiger heeft ontwikkeld dan verwacht, kan zijn vertekend omdat bepaalde uitgaven nog moeten worden gedaan (met inbegrip van uitgaven waarvan de betalingstermijn is verstreken, oftewel betalingsachterstanden). Evenals in het verleden bestaat er vooral bij de gezondheidszorguitgaven kans op een opeenhoping van betalingsachterstanden. Ook kunnen de prestaties van de diverse overheidssectoren (centraal, decentraal, socialezekerheidssectoren en niet op de begroting opgevoerde fondsen) onderling zijn vertekend door vertragingen in de overdrachten tussen de verschillende overheidsinstanties;
- beroep op garanties: in 2009 is een beroep gedaan op garanties. Het ging om een bedrag van 700 miljoen euro (dit bedrag kwam dus als tekortverhogend in de boeken). Deze garanties betroffen voornamelijk schulden van overheidsbedrijven. Aangezien de recessie dieper wordt en het een aantal overheidsbedrijven (zoals de met schulden beladen Griekse Spoorwegen) mogelijk moeite zal kosten om hun verplichtingen te verlengen, is het niet uitgesloten dat een veel groter beroep zal worden gedaan op de garanties. Tot eind juni is in het kader van de garanties 300 miljoen euro geclaimd. Er mag echter van uit worden gegaan dat dit bedrag aan het eind van het jaar is opgelopen tot 1,5 miljard euro;
- decentrale overheden, socialezekerheidsfondsen en niet op de begroting opgevoerde fondsen: tot dusver zijn de financiële prestaties van de decentrale overheden achtergebleven bij de programmaprognoses. Hetzelfde geldt voor de

---

¹³ Afgaande op de thans beschikbare informatie gaan de diensten van de Commissie ervan uit dat de ontvangsten over het gehele jaar tot 1,5 miljard euro (0,6% van het bbp) zullen achterblijven bij de prognoses van begin mei.

socializekerheidsfondsen. De aanstaande gemeenteraadsverkiezingen en de verdieping van de recessie kunnen tot een verdere ontsporing leiden. Daarbij zij evenwel aangetekend dat de beschikbare gegevens betrekking hebben op het saldo van de decentrale overheid en de sociale zekerheid en niet op hun ontvangsten en uitgaven, aangezien uit de monetaire statistieken van de Griekse centrale bank alleen het saldo af te leiden is¹⁴. Daarom is een uitvoerigere analyse op dit moment niet mogelijk. Voorts kunnen de minder gunstige prestaties van deze entiteiten deels verband houden met vertragingen in de overdracht van middelen uit de begroting van de centrale overheid. Er zijn nog geen gegevens beschikbaar over de budgettaire stand van zaken bij de niet op de begroting opgevoerde fondsen;

- inhaaleffecten (uitgaven): gezien de uitgavenverminderingen in de eerste helft van het jaar en gezien een aantal vertragingen in de betalingen wordt voor de tweede helft van het jaar op een aantal inhaaleffecten gerekend. Hoewel de regering heeft getracht de uitgaven in de hand te houden en het ministerie van Financiën verdere controles heeft verricht en de maandelijks uitgaven daardoor in de eerste helft van 2010 veel lager zijn uitgevallen dan verwacht, zijn er toch verplichtingen ontstaan die in de tweede helft van het jaar zullen leiden tot een uitstroom van kasmiddelen. Het zal niet gemakkelijk worden om de onderbesteding in de tweede helft van het jaar vast te houden, omdat mag worden verwacht dat de ministeries de hun toegewezen middelen op de jaarbegroting alsnog uitgeven;
- overheidsbedrijven: om de kans op uitgavenstijgingen vanwege hogere subsidies of andere overdrachten met ongunstige budgettaire gevolgen te verkleinen, moet de regering haar inspanningen om overheidsbedrijven kostendekkend te laten werken, opvoeren¹⁵.

5. STRUCTURELE HERVORMINGEN: STAND VAN ZAKEN

Op het gebied van de structurele budgettaire hervormingen, zoals de opstelling van de nieuwe begrotingswet, maatregelen tegen belastingontduiking, een telling van het aantal werknemers in overheidsdienst¹⁶ en de oprichting van één enkele betalingsinstantie voor de overheidslonen is duidelijke vooruitgang geboekt. De werkzaamheden bij de pensioenhervorming en het decentrale overheidsapparaat liggen voor op schema. Voor 2011 zijn verdere aanpassingen in de pensioenwetten gepland¹⁷. De invoering van een systeem voor de monitoring en beheersing van de uitgavenverplichtingen op de verschillende overheidsniveaus, verloopt minder voorspoedig. Er moet meer worden gedaan om de verzameling en verwerking van gegevens die van essentieel belang zijn voor de budgettaire controle, te verbeteren.

Niet alleen op begrotingsgebied, maar ook wat betreft de ambitieuze, bredere structurele hervormingsagenda zijn belangrijke stappen voorwaarts gezet. De hervormingen om het

---

¹⁴ Bovendien is de informatie over de ontvangsten en uitgaven bij een aantal socializekerheidsfondsen op sommige punten onvolledig.

¹⁵ Zie ook voetnoot 9 over de mogelijke herindeling van overheidsbedrijven (zoals de Griekse Spoorwegen).

¹⁶ Volgens recentelijk vrijgegeven gegevens heeft de overheid (centraal, decentraal, sociale zekerheid en niet op de begroting opgevoerde fondsen) ongeveer 768 000 werknemers in dienst, ongeveer 17 percent van de Griekse beroepsbevolking.

¹⁷ Bij ontstentenis van volledige langetermijnprognoses kunnen de gevolgen van de hervorming nog niet goed worden ingeschat. De voornaamste pensioenparameters zullen in de loop van 2011 moeten worden aangepast om te voorkomen dat de pensioenuitgaven op lange termijn (2009-2060) met meer dan 2,5 procentpunt van het bbp stijgen. Deze aanpassing zal berusten op langetermijnprognoses van de nationale actuariële dienst en worden gevalideerd door het EU-Comité voor het economisch beleid.

ondernemingsklimaat te verbeteren, de maatregelen om de absorptie van middelen uit de structuurfondsen en het cohesiefonds te versnellen, en de horizontale wetgeving tot omzetting van de dienstenrichtlijn liggen op schema. De ambitieuze arbeidsmarkt wetten zijn, eerder dan gepland, goedgekeurd hoewel nog verdere maatregelen nodig zijn. Er moet meer vaart worden gezet achter de privatisering en herstructurering van overheidsbedrijven, en met name de spoorwegen en de energiebedrijven.

Wat de structurele hervormingen in de financiële sector betreft, is het financiële stabiliteitsfonds inmiddels opgericht en werkt de centrale bank van Griekenland aan een aanscherping van het toezicht op het bankwezen.

6. VOLLEDIGHEID VAN DE BENODIGDE INFORMATIE

Het Griekse verslag bevat de meeste informatie en gegevens die krachtens het besluit van de Raad vereist zijn. Met name bevat het verslag uitvoerige informatie over de concrete doorgevoerde (en nog door te voeren) maatregelen om te voldoen aan het besluit van de Raad, en over de budgettaire gevolgen van die maatregelen. Het GAO heeft tijdig gegevens verstrekt over de maandelijkse uitvoering van de begroting van de centrale overheid. Het verslag bevat ook de vereiste informatie over de uitgifte en terugbetaling van schuld papier door de overheid en informatie over de financiële situatie van de grootste overheidsbedrijven. De gegevens over de begrotingsuitvoering door de socialezekerheidsfondsen, de decentrale overheid en niet op de begroting opgevoerde fondsen voor perioden korter dan een jaar, en de informatie over de werkgelegenheid in de overheidssector en over de nog te betalen uitgaven (inclusief betalingsachterstanden) vertonen echter nog lacunes.

Voorts bevat het verslag een schat aan informatie over de structurele hervormingen die naar aanleiding van de aanbeveling van de Raad van 16 februari 2010¹⁸ en in het kader van het MEFP en het MoU zijn of worden doorgevoerd.

7. CONCLUSIE

Griekenland geeft in bevredigende mate gevolg aan het besluit van de Raad van 10 mei 2010, aan de aanbeveling van de Raad van 16 februari 2010 en voert de in het MEFP en het MoU van 3 mei 2010 geschetste maatregelen in bevredigende mate uit.

Overeenkomstig het Raadsbesluit (artikel 4, lid 3) kan de Commissie maatregelen aangeven die noodzakelijk zijn om ervoor te zorgen dat bij het verhelpen van het buitensporige tekort de in het besluit vastgestelde aanpassing wordt doorgevoerd. Afgaande op de beschikbare informatie blijken de Griekse begrotingsmaatregelen tot dusver afdoende om het in het besluit van de Raad van 10 mei 2010 vastgestelde maximum voor het begrotingstekort van 2010 te halen. Voorwaarde is wel dat de uitgaven zeer krachtig in de hand worden gehouden en dat bij de centrale overheid 4 miljard euro minder wordt uitgegeven dan gepland zodat tegenvallers

---

¹⁸ Aanbeveling 2010/190/EU van de Raad aan Griekenland van 16 februari 2010 strekkende tot het beëindigen van het gebrek aan overeenstemming van het economische beleid in Griekenland met de globale richtsnoeren voor het economische beleid en het wegnemen van het risico dat de goede werking van de economische en monetaire unie in gevaar komt (PB L 83 van 30.3.2010, blz. 63).

bij de ontvangsten en ontsparingen van de uitgaven in andere overheidssectoren kunnen worden opgevangen. De niet-bestede middelen in de begroting van de centrale overheid zullen ook nodig zijn om het verwachte verschil tussen het aanwezige kastekort en het saldo op ESR95-basis te dekken.

Als de geplande maatregelen tijdig en naar behoren ten uitvoer worden gelegd en het macro-economische scenario uitkomt, liggen de maxima voor het overheidstekort en de overheidsschuld in de periode 2011-2014 en de correctie van het buitensporige tekort in 2014, uitgaande van de beschikbare prognoses, binnen bereik.

BIJLAGE I: KRACHTENS HET BESLUIT VAN DE RAAD UITERLIJK EIND JUNI 2010 TE NEMEN MAATREGELEN

Maatregelen (zoals voorgeschreven in artikel 2, lid 1, van het besluit van de Raad)	Stand van zaken
"Griekenland neemt de volgende maatregelen vóór eind juni 2010:	
a) een wet die een progressieve belastingsschaal voor alle inkomstenbronnen en een horizontale uniforme behandeling van het inkomen uit arbeid en kapitaal invoert;	
b) een wet die alle in het belastingstelsel voorkomende vrijstellingen en bepalingen inzake autonome belastingbevoegdheden afschaft, met inbegrip van die betreffende inkomsten uit hoofde van aan ambtenaren betaalde bijzondere vergoedingen;	Aan eis voldaan. Wet 3842/2010, in april 2010 door het parlement aangenomen.
c) de annulering van de begrotingskredieten in de reserve voor onvoorziene uitgaven met de bedoeling een besparing van 700 miljoen EUR te realiseren;	Aan eis voldaan. Ministerieel besluit.
d) de afschaffing van de meeste begrotingskredieten voor de solidariteitstoelage (met uitzondering van een deel ervan dat voor armoedebestrijding is bestemd) met de bedoeling een besparing van 400 miljoen EUR te realiseren;	Aan eis voldaan. Wet 3845/2010, in mei 2010 door het parlement aangenomen.
e) een verlaging van de hoogste pensioenen met de bedoeling een besparing van 500 miljoen EUR over een volledig jaar te realiseren (350 miljoen EUR in 2010);	Aan eis voldaan. Wetten 3863/2010 en 3865/2010, in mei 2010 door het parlement aangenomen.
f) een verlaging van de aan ambtenaren betaalde paas-, zomer- en kerstbonussen en toelagen met de bedoeling een besparing van 1 500 miljoen EUR over een volledig jaar te realiseren (1 100 miljoen EUR in 2010);	
g) de afschaffing van de aan gepensioneerden betaalde paas-, zomer- en kerstbonussen (met dien verstande dat degenen die een laag pensioen genieten, worden beschermd) met de bedoeling een besparing van 1 900 miljoen EUR over een volledig jaar te realiseren (1 500 miljoen EUR in 2010);	Aan eis voldaan. Wet 3845/2010, in mei 2010 door het parlement aangenomen.

h) een verhoging van het btw-tarief, met een opbrengst van ten minste 1 800 miljoen EUR voor een volledig jaar (800 miljoen EUR in 2010) ¹⁹ ;	Aan eis voldaan. Wet 3845/2010, in mei 2010 door het parlement aangenomen. De nieuwe btw-tarieven en accijnzen zijn vanaf respectievelijk 1 juli en 3 mei van kracht geworden.
i) een verhoging van de accijnsrechten op brandstof, tabak en alcohol, met een opbrengst van ten minste 1 050 miljoen EUR voor een volledig jaar (450 miljoen EUR in 2010);	
j) wetgeving tot omzetting van de Dienstenrichtlijn;	Aan eis voldaan. De horizontale wetgeving (wet 3844/2010) is aangenomen. Er wordt nog gewerkt aan het zogeheten éénloket.
k) een wet tot hervorming en vereenvoudiging van de overheidsdiensten op lokaal niveau met de bedoeling de operationele kosten te reduceren;	Aan eis voldaan. Wet 3852/2010, op 27 mei 2010 door het parlement aangenomen. Een reeks uitvoeringsdecreten wacht nog op goedkeuring.

¹⁹ Volgens het verslag van 6 augustus kan deze maatregel in 2010 niet 800 miljoen euro, maar 900 miljoen euro opleveren.

l) de oprichting van een taskforce met de bedoeling het absorptiepercentage van de structuur- en cohesiefondsen te verbeteren;	Nog niet aan eis voldaan. De formele oprichting en bemensing van een door de vicepremier voorgezeten taskforce moet nog plaatsvinden. Op 30 juni 2010 heeft de Griekse regering bij ministerieel besluit meer vaart achter het project gezet.
m) een wet tot vereenvoudiging van de oprichting van nieuwe ondernemingen;	Aan eis voldaan. Wet 3853/2010, op 17 juni 2010 door het parlement aangenomen.
n) een vermindering van de overheidsinvesteringen met 500 miljoen EUR ten opzichte van de plannen;	Nog niet aan eis voldaan (ministerieel besluit 24687/DE2947). Vóór het eind van het jaar is een integrale beoordeling niet mogelijk.
o) het overhevelen van de begrotingskredieten voor de medefinanciering van structurele en cohesiefondsen naar een speciale centrale rekening die voor geen enkel ander doel kan worden aangewend;	Aan eis voldaan. De rekening bij de centrale bank van Griekenland is op 30 juni 2010 geopend.
p) de oprichting van een onafhankelijk financiële stabiliteitsfonds dat eventuele kapitaalstekorten kan opvangen en de gezondheid van de financiële sector kan vrijwaren door het verstrekken van kapitaalsteun aan de banken, waar dit nodig blijkt;	Aan eis voldaan, zij het pas na de uiterste datum. Wet 3864/2010, op 12 juli 2010 door het parlement aangenomen.
q) het versterkt toezicht op de banken, met meer menselijke middelen, frequentere rapportering en driemaandelijkse stresstests."	Nog niet aan eis voldaan. De centrale bank van Griekenland heeft haar werkzaamheden wat het toezicht op het bankwezen betreft opgevoerd. Er wordt inmiddels periodiek overleg gevoerd met de auditors van de banken en met de belangrijke interne comités (risicobeheer, interne controle etc.) van alle grote banken. Voortaan moeten de banken bepaalde toezichtsgegevens met kortere tussenpozen indienen.

BIJLAGE II: KRACHTENS HET BESLUIT VAN DE RAAD UITERLIJK EIND SEPTEMBER 2010 TE NEMEN MAATREGELEN

Maatregelen (zoals voorgeschreven in artikel 2, lid 2, van het besluit van de Raad)	Stand van zaken
<p>"Griekenland neemt de volgende maatregelen vóór eind september 2010:</p> <p>a) opnemng in de ontwerpbegroting voor 2011 van budgettaire consolidatiemaatregelen ter grootte van ten minste 3% van het bbp (4,1 % van het bbp indien ook met overloopeffecten van in 2010 doorgevoerde maatregelen rekening wordt gehouden). De begroting voorziet met name in de volgende maatregelen (of, in uitzonderlijke omstandigheden, in maatregelen die vergelijkbare besparingen opleveren): een vermindering van het intermediaire verbruik van de overheid met ten minste 300 miljoen EUR in vergelijking met 2010 (bovenop de bezuinigingen als gevolg van de hervorming van de overheidsdiensten en van de lokale overheid als bedoeld in dit lid); een bevrozing van de indexering van de pensioenen (met de bedoeling een besparing van 100 miljoen EUR te realiseren); een tijdelijke crisisheffing op zeer winstgevende bedrijven (die in 2011, 2012 en 2013 per jaar ten minste 600 miljoen EUR aan extra inkomsten moet opleveren); het forfaitair belasten van zelfstandigen (met een opbrengst van ten minste 400 miljoen EUR in 2011 en toenemende opbrengsten in 2012 en 2013); een verbreding van de btw-grondslag door bepaalde, thans vrijgestelde diensten te belasten en door op 30% van de goederen en diensten het gewone tarief in plaats van het verminderde tarief te heffen (met een opbrengst van 1 miljard EUR); een geleidelijke invoering van een groene belasting op CO₂-uitstoot (met een opbrengst van ten minste 300 miljoen EUR in 2011); de tenuitvoerlegging door de regering van de wetgeving tot hervorming van de overheidsdiensten en reorganisatie van de lokale overheid (met de bedoeling de kosten te verminderen met ten minste 500 miljoen EUR in 2011 en met nog eens 500 miljoen EUR per jaar in 2012 en 2013); een vermindering van de binnenlands gefinancierde investeringen (met ten minste 1 miljard EUR) door prioriteit te geven aan met EU-structuurfondsen gefinancierde investeringsprojecten; het stimuleren van de regularisering van inbreuken op de ruimtelijke ordening (met een opbrengst van ten minste 1 500 miljoen EUR tussen 2011 en 2013, waarvan ten minste 500 miljoen EUR in 2011); de inning van ontvangsten uit hoofde van vergunningen voor kansspelen (ten minste 500 miljoen EUR uit hoofde van toekenningen van vergunningen en 200 miljoen EUR in de vorm van royalty's); een verbreding van de grondslag van de onroerendgoedbelasting door de waarde van de onroerende goederen te actualiseren (met een extra opbrengst van ten minste 500 miljoen EUR); een hogere belastingheffing op loon in natura, onder meer</p>	<p>Gepland. Naar verwachting wordt de begroting 2011 in de eerste week van oktober bij het parlement ingediend.</p> <p>Vóór de uiterste datum al deels aan eisen voldaan. Een aantal krachtens het besluit van de Raad en in het kader van de begroting 2011 te nemen maatregelen is al wettelijk vastgesteld. Het gaat met name om:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) de tijdelijke crisisheffing op zeer winstgevende bedrijven (600 miljoen EUR per jaar, wet 3845/2010); ii) de verhoging van de belasting op luxegoederen (is op 3 mei 2010 ingegaan, 100 miljoen EUR per jaar, zelfde wet)²⁰; iii) het forfaitair belasten van zelfstandigen (400 miljoen EUR in 2011 en nog hogere opbrengsten in 2012 en 2013, wet 3842/2010); iv) een hogere belastingheffing op loon in natura, onder meer door betalingen van autoleasecontracten te belasten (150 miljoen EUR, zelfde wet).

²⁰

Volgens het verslag van 6 augustus kan deze maatregel in 2010 niet 100 miljoen euro, maar 120 miljoen euro opleveren.

---

door betalingen van autoleasecontracten te belasten (met een extra opbrengst van ten minste 150 miljoen EUR); een hogere belastingheffing op luxegoederen (met een extra opbrengst van ten minste 100 miljoen EUR); een speciale belasting op ongeoorloofde vestigingen (met een opbrengst van ten minste 800 miljoen EUR per jaar); een vervanging van slechts 20% van de op pensioen gaande werknemers in de overheidssector (centrale overheid, gemeenten, overheidsbedrijven, lokale overheden, overheidsagentschappen en andere overheidsinstellingen);

---

b) een wet tot hervorming van het pensioenstelsel met de bedoeling de betaalbaarheid ervan op middellange en lange termijn te garanderen. De wet voorziet met name in het volgende: een eenvormige wettelijke pensioenleeftijd van 65 jaar (ook voor vrouwen); een fusie van de bestaande pensioenfondsen zodat er nog drie overblijven en een uniform nieuw pensioenstelsel voor alle huidige en toekomstige werknemers (toepasselijk met ingang van 1 januari 2013); een verlaging van de bovengrens voor pensioenen; een geleidelijke verlenging van 37 tot 40 jaar van de minimumduur van de bijdrageperiode voor het opbouwen van een volledig pensioen (tegen 2015); een minimumpensioenleeftijd van 60 jaar tegen 1 januari 2011 (ook voor werknemers met zware beroepen en werknemers met een bijdrageperiode van 40 jaar); de afschaffing van de speciale regels van toepassing op de personen die vóór 1993 verzekerd zijn (met behoud van de verkregen rechten); een aanzienlijke inkrimping van de lijst van zware beroepen; een vermindering van de pensioenuitkeringen (met 6% per jaar) voor werknemers met een bijdrageperiode van minder dan 40 jaar die tussen 60 en 65 jaar op pensioen gaan; de instelling van een automatisch aanpassingsmechanisme die de pensioenleeftijd aan de toename van de levensverwachting koppelt (met ingang van 2020); de invoering van een inkomensafhankelijk gegarandeerd minimuminkomen voor ouderen van wie de leeftijd hoger is dan de wettelijke pensioenleeftijd; het stellen van striktere voorwaarden voor de toekenning van invaliditeitspensioenen en het periodiek opnieuw onderzoeken of nog steeds aan de toekenningsvoorwaarden is voldaan; een wijziging van de formule voor de berekening van de pensioenuitkering in het kader van het op bijdragen gebaseerde stelsel om het verband tussen betaalde bijdragen en ontvangen uitkeringen te versterken (waarbij het opbouwpercentage beperkt wordt tot een gemiddeld jaarlijks percentage van 1,2%); en een uitbreiding van de berekening van het pensioeninkomen tot het over de gehele loopbaan verdiende inkomen (met behoud van verkregen rechten). De tenuitvoerlegging van deze wet zou de verwachte stijging van de pensioenuitgaven als percentage van het bbp de komende decennia moeten temperen tot minder dan het gemiddelde voor het eurogebied, en zou de toename van de overheidsuitgaven voor pensioenen in de periode 2010-2060 tot minder dan 2,5 % van het bbp moeten beperken;

Vóór de uiterste datum al deels aan eisen voldaan. Voor het aflopen van de termijn (september 2010) is al belangrijke vooruitgang geboekt op het gebied van de pensioenhervorming. Zo heeft het parlement op 8 en 16 juli 2010 de wetten 3863/2010 en 3865/2010 (voor respectievelijk de particuliere en de publieke sector) aangenomen, waaronder een aantal van de specifieke parameters zoals voorgeschreven in het besluit van de Raad.

Bij ontstentenis van volledige langetermijnprognoses kunnen de gevolgen van de hervorming nog niet goed worden ingeschat. De wet op de pensioenhervorming zal moeten worden aangepast om te voorkomen dat de pensioenuitgaven op lange termijn (2009-2060) met meer dan 2,5 procentpunt van het bbp stijgen. Deze aanpassing zal berusten op langetermijnprognoses van de nationale actuariële dienst en worden gevalideerd door het EU-Comité voor het economisch beleid.

<p>c) een versterking van de rol en middelen van het General Accounting Office en de invoering van waarborgen tegen mogelijke politieke inmenging bij de gegevensverwerking en het bijhouden van de overheidsrekeningen;</p>	<p>Werkzaamheden gaande. Op 30 juni 2010 is de wet op het begrotingsbeheer en de begrotingsverantwoording ingediend bij het parlement.</p>
<p>d) een voorstel tot hervorming van de loonwetgeving in de overheidssector, met onder meer de oprichting van één enkele betalingsinstantie voor de uitbetaling van salarissen, de invoering van eenvormige beginselen en een tijdschema voor de vaststelling van een gestroomlijnde en uniforme salaristabel voor ambtenaren welke geldt voor de nationale overheid, de lokale overheden en andere agentschappen;</p>	<p>Werkzaamheden gaande. De werkzaamheden van de regering wat betreft de oprichting van één enkele betalingsinstantie liggen voor op schema. Inmiddels worden de salarissen van bijna 80% van de werknemers bij de centrale overheid al via deze instantie uitgekeerd. Mede dankzij de telling van het aantal banen in de overheidssector zal aan het eind van het jaar de gehele overheidssector kunnen worden bestreken.</p>
<p>e) wetgeving ter verbetering van de efficiëntie van de belastingdiensten en de belastingcontrole;</p>	<p>Werkzaamheden gaande. Er zijn diverse initiatieven genomen om de efficiëntie van de belastingdienst te verhogen, belastingontduiking tegen te gaan en de belastingdiscipline te verbeteren. De regering heeft de nieuwe belastingwet ingevoerd die voorziet in een strengere handhaving van de aangifte- en betalingsprocedures voor het inkomen en de btw, in een verbreding van de belastinggrondslag door de schrapping van aftrekposten en vrijstellingen en in een forfaitaire belastingheffing. De regering is gestart met de ontwikkeling van een kader voor het beheer van compliancerisico's en met de opbouw van capaciteit voor strategisch management bij de belastingdienst en de douane door reorganisatie van de desbetreffende diensten. Ook is een begin gemaakt met de oprichting van vijf speciale taskforces bij het ministerie van Financiën en de belastingdienst.</p>
<p>f) de start van een onafhankelijke evaluatie van de overheidsdiensten en van bestaande sociale programma's;</p>	<p>Gepland. Inleidende vergaderingen zijn gepland voor september.</p>
<p>g) de bekendmaking van maandelijkse statistieken (op kasbasis) over ontvangsten, uitgaven, financiering en uitgavenachterstanden van de "beschikbare centrale overheid" en haar subentiteiten;</p>	<p>Al deels aan eis voldaan. In 2010 heeft Griekenland periodiek gedetailleerde kasgegevens over de overheidsontvangsten, -uitgaven en -financiering bekendgemaakt. Er zijn nog geen gegevens beschikbaar over de nog te betalen uitgaven. De wettelijke verplichting is opgenomen in de ontwerp-wet op het begrotingsbeheer en de begrotingsverantwoording, die op 30 juni 2010 bij het parlement is ingediend. Krachtens wet 3861/2010 moeten alle besluiten inzake vastleggingen van middelen bij de overheid op internet bekend worden gemaakt.</p>
<p>h) een actieplan met het oog op een betere vergaring en verwerking van gegevens over de overheidssector, met name door de controlemechanismen van de statistische diensten en het General Accounting Office te versterken en door een daadwerkelijke persoonlijke verantwoordelijkheid voor rapportagefouten in te voeren, teneinde de snelle verstrekking van overheidsgegevens van hoge kwaliteit te waarborgen, zoals wordt voorgeschreven bij de Verordeningen (EG) nr. 2223/96, (EG) nr. 264/2000, (EG) nr. 1221/2002, (EG) nr. 501/2004, (EG) nr. 1222/2004, (EG) nr. 1161/2005, (EG) nr. 223/2009 en</p>	<p>Werkzaamheden gaande. Met Eurostat is overeenstemming bereikt over de uitvoering van het actieplan.</p>

(EG) nr. 479/2009;	
i) de regelmatige bekendmaking van informatie over de financiële situatie van overheidsbedrijven en andere overheidsentiteiten die niet deel uitmaken van de overheid (met inbegrip van gedetailleerde resultatenrekeningen, balansen en gegevens over de werkgelegenheid en de loonkosten)."	Al deels aan eis voldaan. In het verslag van 6 augustus is een aantal gegevens opgenomen.